

ASKELIA AKTIIVISUUTEEN III



Monialaiset
oppimiskokonaisuudet
maahanmuuttajakoulutuksissa

Laura Hillgren
TURUN KRISTILLINEN OPISTO 2016

Turun kristillisen opiston oppimateriaaleja -sarja

Tekijä: Laura Hillgren

Julkaisija: Turun kristillisen opiston säätiö,

Lustokatu 7, 20380 Turku, www.tk-opisto.fi

Rahoitettu Opetushallituksen tuella.

ISBN 978-952-5803-31-0



SISÄLLYS

Aluksi	4
Hankkeeseen sisältyneet monialaiset oppimiskokonaisuudet	5
Case 1: <i>Suomen luonto on kaunis</i>	6
Case 2: <i>Minä</i>	8
Case 3: <i>Energia</i>	10
Reflektointia	13
Oppimiskokonaisuuden suunnittelu ja opiskelijoiden osallistaminen	13
Aiheen valinta, kesto ja ryhmäjako	13
Oppimiskokonaisuuden käytännön toteutus	14
Muita huomioita	15
Miten tästä eteenpäin?	15
Vinkkejä monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen	16
LIITTEET	
Oppimiskokonaisuuden toteuttamissuunnitelma	20
Päiväkirja	21
Sisällöt kokoava taulukko luokan seinälle	22
Itsearviointi.....	23
Vertaisarviointi.....	24
Luontoprojektin opiskelijapalautte	25
Minä-tehtävän ohjeistus	26
Energia-tehtävän ohjeistus	27
Luontoprojektin sisällöt oppiaineittain.....	28
Minä-kokonaisuuden sisällöt oppiaineittain	29
Energia-kokonaisuuden sisällöt oppiaineittain	30
Tehtävän ohjeistus.....	31
Näyte luontoprojektin opiskelijapalautteesta	32

Aluksi

Turun kristillisen opiston Askelia aktiivisuuteen 3 -hankkeen tavoitteena oli uudistaa omaehtoisen kotoutumiskoulutuksen ja jatkotason suomen kielen koulutusten pedagogiikkaa monialaisen oppimisen mallin mukaiseksi. Opetushallituksen aikuisten maahanmuuttajien koulutuksen kehittämiseen suunnatulla erityisavustuksella on Turun kristillisessä opistossa aikaisemmin toteutettu hankkeet Askelia aktiivisuuteen 1 ja 2. Molempien Askelia aktiivisuuteen -hankkeiden tavoitteena oli tuottaa materiaalia tukemaan opiskelijaa matkalla yhteiskunnan aktiiviseksi toimijaksi. Materiaalit ovat vapaasti hyödynnettävissä opiston kotisivuilla osoitteessa <http://turunkristillinenopisto.fi/opisto/hankkeet/materiaalipankki>

Nyt toteutettu Askelia aktiivisuuteen 3 oli jatkumoa edellisille. Hankkeen tavoitteena oli luoda ja pilotoida maahanmuuttajakoulutuksiin käytännön toimintamalli, joka ylittää oppiaineiden rajat ja ohjaa kokonaisvaltaiseen oppimiseen. Hankkeessa keskityttiin koulutusten sisältöjen uudelleen toteuttamistapaan, jonka tarkoituksena on parantaa opiskelijan itsenäisen toiminnan ja oppimisen ja opitun soveltamisen taitoja, jotka ovat olennaisen tärkeitä mm. työelämässä tai ammatilliseen aikuiskoulutukseen hakeutumisessa ja niissä menestymisessä.

Lisäksi laadittiin tämä käsikirja, joka toivoaksemme antaa opettajille konkreettisia ideoita ja apuvälineitä monialaisen pedagogiikan hyödyntämiseen maahanmuuttajakoulutuksissa sekä alkeis- että jatkotasolla.



Hankkeeseen sisältyneet monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaisilla oppimiskokonaisuuksilla tarkoitetaan eri aineiden yhdistämistä suuremman kokonaisuuden, kuten projektin avulla. Laaja-alaisen osaamisen yleisiä tavoitteita esimerkiksi perusopetuksen uusissa opetussuunnitelman perusteissa ovat ajattelu ja oppimaan oppiminen, kulttuurinen osaaminen sekä viestintä- ja ilmaisutaidot, itsestä huolehtiminen sekä arjen taidot, monilukutaito, tieto- ja viestintäteknologia, työelämä ja yrittäjäyys sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävään tulevaisuuteen ohjaaminen.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksiemme tavoitteena oli tukea koulutuksen yleisiä tavoitteita, joita ovat mm. yleisten jatko-opintovalmiuksien, ammatinvalinnan ja työllistymisen mahdollisuuksien parantuminen. Halusimme tehdä opiskelijoille näkyväksi sen, että kaikki opittava liittyy yhteen. Oppiaineiden integroiminen auttaa opiskelijaa ymmärtämään suomen kielen merkityksen välineenä oppia muuta, esimerkiksi matematiikkaa, terveystietoa ja liikuntaa ja päinvastoin. Lisäksi hän näkee opittavan merkityksen arkipäivän elämässään sekä mahdollisuuksissaan toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Eri oppimiskokonaisuuksissamme painottuivat laaja-alaisen osaamisen yleiset taidot eri tavoin. Opiskelijan roolia muokattiin aktiivisemmaksi opettajan asettuessa oppimisen ohjaajaksi. Näin opiskelijoiden ideoille ja kysymyksille jäi enemmän tilaa.

Turun kristillisen opiston maahanmuuttajakoulutuksissa opiskelee maahanmuuttajia eri kielitaitotasolla. Opiston koulutukset on suunnattu aikuisille. Omaehtoisen kotoutumiskoulutuksen ryhmiä kutsutaan Suoki-linjoiksi ja perusopetukseen valmistavia jatkotason linjoja Peva-linjoiksi. Syksyllä järjestetyssä koulutus- ja ideointipäivässä päädyimme toteuttamaan kolme erilaista laaja-alaista oppimiskokonaisuutta: kaksi Suoki-linjoilla ja yhden Peva-linjoilla.

Suoki-linjojen oppimiskokonaisuuksista ensimmäinen oli *Suomen luonto on kaunis* ja toinen oli *Minä*. Päätimme, että Suoki-ryhmistä hitaammin etenevät ryhmät Suoki 1c ja 2 työstävät *Minä*-aihetta ja normaalivauhdilla etenevät Suoki 1a ja 1b *Suomen luonto on kaunis* -aihetta. Päätöksen lähtökohtana olivat sekä ryhmien kielitaitotaso ja oppimisvalmiudet. Aiheena *Minä* on selkeästi konkreettisempi kuin *Luonto*. Heikohkolla kielitaidolla, joka usein yhdistyy etenkin hitaasti etenevissä ryhmissä myös puutteelliseen koulutustaustaan, on helpompi työstää henkilökohtaista, konkreettista aihetta kuin abstraktimpaa ja laajempaa. *Minä*-aihetta on työstetty aiemmin Otavan opistolla. Otavan opiston mallissa identiteetti kuvattiin spiraalina, jossa konkreettinen *Minä* on keskiössä. Spiraalissa yksilön suppea, konkreettinen identiteetti kasvaa aktiivisen, tasa-vertaisen, yhteiskuntaan osallistuvan yksilön ja maailmankansalaisen identiteetiksi.

Oppimiskokonaisuuksien käytännön toteutuksen tueksi kehitimme yksinkertaisia lomakepohjia: toteuttamissuunnitelma oppimiskokonaisuuden suunnittelua ja käynnistystä varten (liite 1), lomake opettajan kommentteja varten (liite 2) sekä oppiaineiden sisällöt kokoava taulukko luokan seinälle sijoitettavaksi (liite 3). Näiden lisäksi havaitsimme tarvitsevamme opiskelijan itse- ja vertaisarviointilomakkeet (liitteet 4 ja 5) ja palautelomakkeen (liite 6).

Case 1: Suomen luonto on kaunis

Perusnopeudella etenevät ryhmät Suoki 1a ja 1b toteuttivat *Suomen luonto on kaunis* -oppimiskokonaisuuden. Oppimiskokonaisuuden ohjeistus on liitteessä 7. Oppitunneilla käsiteltiin aiheita, joiden tarkoituksena oli tukea kahta eri näkökulmaa: kaunis luonto ja ”kaunis” luonto. ”Kauniilla” luonnolla haluttiin tarkastella ihmisen toiminnan vaikutuksia luontoon ja siihen, miten ihminen voi tehdä kauniin luonnon rumaksi. Oppimiskokonaisuuden tavoitteena oli ohjata ekologiseen ajatteluun ja laajempaan luonnon merkityksen ymmärtämiseen. Oppituntien aihepiirejä olivat luonnonsuojelu, mökkeily, luonnon merkitys ihmiselle, energian säästäminen ja omasta luontokäynnistä raportointi. Lopputuotoksen toteutustavaksi valittiin valokuvanäyttely, johon liitettiin myös kilpailu.

Opiskelijat tutustuivat Roska päivässä -liikkeen kotisivuihin ja keräsivät itse roska päivässä projektiviikkojen ajan. Roskia havainnoimalla ja itse keräämällä opiskelijat tulivat tietoisiksi ympärillä olevan roska määräästä. Suomea pidetään yleisesti maana, jonka luonto on puhdas ja kaunis. Se voisi tosin olla vieläkin puhtaampi. Tietoisuus oman toiminnan vaikutuksesta luontoon saa miettimään omaa luontosuhdetta ja arvomaailmaa. Oppimiskokonaisuuden aikana vietettiin aiheeseen sopivasti Suomen lasten metsäretkipäivää, ja opiskelijat suunnittelivat itse luontoretken lapselle.

Lisäksi ryhmät vierailivat Kuralan Kylämaässä, joka on oman kaupunkimme avoin kulttuurivirkistyskohde. Kuralan Kylämaässä voi tutustua luontoon, kylän ja sen talojen historiaan ja eläytyä 1950-luvun maalaistunnelmaan. Ajankohtaan ja teemaan sopi Luontoliiton internetsivuilta löytyvä Kevätkortti, jonka avulla seurattiin kevään etenemistä. Kevätkortissa on eläinten ja kasvien nimiä ja kuvia; opiskelijat täyttivät korttiin päivämääriä ja ottivat siihen sopivia valokuvia.

Taulukko 1. Suoki 1a oppituntien jakautuminen viikoilla 14 – 15

	vko 14 tunnit yht.	<i>Suomen luonto on kaunis</i> käytetyt	vko 15 tunnit yht.	<i>Suomen luonto on kaunis</i> käytetyt	Oppi- tunnit yht.	<i>Suomen luonto on kaunis</i> yht.
suomen kieli	13	11	17	13	30	24
tietotekniikka	2	2	0	0	2	2
yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus	2	2	0	0	2	2

Suunnitellessamme oppimiskokonaisuuksien aikataulutusta jouduimme etenemään niillä ehdoilla, jotka jo syksyllä valmiiksi laadittu lukujärjestys asetti. Vaikka tehtävän toteuttamiseen ryhmässä tarvittiinkin vain kaksi viikkoa, koko toteutus pohjustuksineen ja purkuineen vaati noin neljä viikkoa. Käytännössä lukujärjestys määritteli, mitkä opit aiheet tulivat mukaan oppimiskokonaisuuteen: niitä olivat suomen kielen lisäksi vain tietotekniikka sekä yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus. Rajoite ei ollut pelkästään negatiivinen asia. Se asetti oppimiskokonaisuudelle reunaehdot, joiden puitteissa piti improvisoida ja keksiä ratkaisuja, joita ei ehkä olisi muissa olosuhteissa tullut ajatelleeksi.

Tietotekniikan tunneilla opiskeltiin kuvan ottamista ja kuvankäsittelyä; kuvatekstit työstettiin suomen tunneilla atk-luokassa. Oppitunneilla käsitellyt sisällöt löytyvät liitteestä 9.

Suoki 1b:llä vastuuopettaja pohjusti oppimiskokonaisuuden viikolla 9, ja suomen opettaja huolehti siitä, että tehtävät oli suoritettu ennen työharjoittelun alkua. Koska etenimme tässäkin tapauksessa lukujärjestys edellä, suomen kielen lisäksi mukaan oppiaineista tulivat samat kuin Suoki 1a-ryhmässä: tietotekniikka ja yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus. Käytännössä molemmissa tapauksissa edettiin samalla kaavalla: tietotekniikan tunnilla kuvankäsittelyä, suomen tunnilla jakson lopussa tekstien työstämistä.

Taulukko 2. *Suomen luonto on kaunis* – kokonaisuuden aikataulu

Aikataulu	Suoki 1a	Suoki1b
Suunnittelu (kolme palaveria)	tammi-helmikuu	tammi-helmikuu
Ohjeistuksen antaminen	viikko 13	viikko 9
Käytännön toteutus	viikot 14 - 15	viikot 10 - 12
Purku ryhmissä + palaute	viikko 18	
Purku + palaute opettajien kesken	viikko 20	viikko 20

Oppimiskokonaisuuden aikana opiskelijat työskentelivät 4-5 hengen pienryhmissä. Ryhmät tuottivat kuvasarjan teksteineen kahdesta eri teemasta, joista toinen oli luonto konkreettisenä ympäristönä ja toinen luonto ihmisen toiminnan kohteena. Jokainen opiskelija otti kuvia, joista ryhmä yhdessä valitsi jokaiselta parhaat (1+1 kuvaa). Kuvat otokoitiin Kaunis ja ”Kaunis”. Tuotoksen tuli olla valmis toisen viikon lopussa. Väli-raportointi pidettiin ensimmäisen viikon lopussa vastuuopettajan oppitunnilla. Silloin tarkistettiin, että jokainen oli osallistunut tehtävään. Ryhmäläiset esittelivät kuvansa toisilleen toisen viikon alussa. Kuvat tulostettiin A4-kokoisina näyttelyyn ja tekstit kirjoitettiin valmiiksi toisen viikon lopussa. Näyttely koottiin opiston ala-aulaan kaikkien nähtäville seuraavalla viikolla. Lopuksi opiskelijat valitsivat parhaan työn, joka palkittiin.

Emme suunnitteluvaiheessa huomanneet ajatella tarkemmin, miten oppimistehtävän purku hoidetaan. Oppimistehtävän päättämisen suunnittelu jäi vastuuopettajan hoidettavaksi. Lopputulokset olivat erilaiset: toinen ryhmistä täytti palautelomakkeen, mutta toisen osalta purkua ei tehty lainkaan. Lukukauden loppupuolella pidimme opettajien kesken lyhyehkön palaverin, jossa keskusteltiin toteutuneesta ja ideoitiin jatkoa.

Ryhmät onnistuivat tuottamaan hienoja valokuvasarjoja kuvateksteineen. Näyttelyn kokoamiseen ei kuitenkaan jäänyt riittävästi aikaa, koska se jäi huomioimatta suunnitteluvaiheessa. Kuvien laatu ja esillepano olisivat voineet olla parempia, mutta kokonaisuus oli kuitenkin kiinnostava ja toimiva. Ryhmät olivat keksineet monipuolisia ja mielenkiintoisia kuvatekstejä. Teksteissä näkyi hyvin se, että ryhmän opiskelijat olivat edistyneet huomasti suomen kielen opinnoissaan; tyyleissä oli kaunokirjallisiakin piirteitä. Oppimiskokonaisuus olisi jälkikäteen ajatellen ollut mahdollista toteuttaa jo aikaisin syyslukukaudella, ja silloin se olisi toiminut paitsi työtapojen, kielen ja asiasisällön oppimisen välineenä, myös erinomaisena ryhmäytymisen välineenä.

Oppimiskokonaisuuden itse- ja vertaisarviointissa kiinnitettiin huomiota työskentelytaitoihin ryhmässä, tehtävänannon eri teemojen toteutumiseen, kuvateksteihin, aihepiirin sanaston ja käsitteiden oppimiseen sekä luonnon merkityksen ymmärtämiseen. Palautetta oppimistehtävästä kokonaisuudessaan kerättiin palautelomakkeen avulla. Palautelomake on liitteenä 6.

Palautteiden perusteella pienryhmässä työskentely oli mielekästä, ja opiskelijat oppivat lisää ryhmätyötaitoja. Opettajan tekemä ryhmäjako osoittautui pääosin toimivaksi - työskentely sujui ja tehtävät tulivat valmiiksi. Joillekin opiskelijoille jäi epäselväksi se,

että kaikkien täytyi ottaa kuvia ja jokaiselta opiskelijalta tulisi valita kuvat näyttelyyn. Osa opiskelijoista koki, että kahden teeman kuvaaminen oli vaikeaa. Luonto ihmisen toiminnan kohteena ei näkynyt lopputuloksessa yhtä selkeästi ja hyvin kuin luonto konkreettisenä ympäristönä. Palautteessa opiskelijat mainitsivat oppineensa runsaasti uutta sanastoa oppimiskokonaisuuden aikana.

Oppimiskokonaisuuden aihepiirien työstämistä jatkettiin oppitunneilla myöhemminkin, sillä oppimiskokonaisuus oli hieman liian lyhyt. Kolmen tai neljän viikon kokonaisuus saattaisi olla jatkossa toimivampi. Tällöin mukaan saadaan haluttaessa myös enemmän eri oppiaineiden tunteja.

Case 2: Minä

Hitaammin etenevät ryhmät, ensimmäistä vuotta suomea opiskeleva Suoki 1c ja toista vuotta opiskeleva Suoki 2, työstivät aihetta *Minä*. Oppimiskokonaisuuksien suunnittelu eteni samassa järjestyksessä kuin *Luonto*-kokonaisuudenkin osalta: ensimmäisessä palaverissa päätettiin aihe, toisessa ajankohta ja kolmannessa opetuksen konkreettiset sisällöt. Oppiaineista mukaan valikoituivat suomen kielen lisäksi tieto- ja viestintätekniikka, terveystieto, opinto-ohjaus sekä yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus.

Taulukko 3. *Minä*-kokonaisuuden aikataulu

Aikataulu	Suoki 1c	Suoki2
Suunnittelu (kolme palaveria)	tammi-helmikuu	tammi-helmikuu
Ohjeistuksen antaminen	viiko 9	viiko 15
Käytännön toteutus	viikot 10-11	viikot 16-17
Purku ryhmissä + palaute	viikko 12	viikot 18 ja 20
Purku + palaute opettajien kesken	viikko 20	viikko 20

Minä-kokonaisuuden lopputuotokseksi valitsimme unelmakartan. Hahmottelimme valmista karttapohjaa ennen kokonaisuuden aloittamista, mutta päädyimme kuitenkin käyttämään tyhjää A3-kokoista arkkia. Tyhjän pohjan käyttöä puolsi myös se, että tarvittaessa kaksi tyhjää arkkia on helppo liittää yhteen. Näin kartan kokoa ei rajattu. Emme halunneet rajata opiskelijoiden luovuutta tai toteutustapaa valmiilla mallilla, vaan halusimme lähestyä aihetta ilman rajoituksia tai liiallista ohjaamista. Hahmottelemamme puolivalmis karttapohja näytettiin kuitenkin esimerkkinä ohjeistuksen yhteydessä. Käytännön toteutuksessa käytimme apuna lähestulkoon vain kynää, paperia, saksia, liimaa ja lehdistä leikattuja kuvia.

Tehtävänanto oli, että opiskelija sijoittaa itsensä kartalle nyt ja tulevaisuudessa, esimerkiksi vuonna 2025, ja pohtii elämäänsä, sen polkuja ja päämääriä esimerkiksi opiskelun, ammatin, perhe-elämän, harrastusten ja asumisen näkökulmista. Kartan ohjeistus on liitteenä 8.

Oppimistehtävän selkiyttämisen ja kokonaisuuden hahmottamisen tukemiseksi opettajat merkitsivät oppituntiensa konkreettiset sisällöt A3-kokoiseksi suurennettuun lukujärjestyspohjaan (liite 10), joka sijaitsi ilmoitustaululla opettajien työhuoneiden läheisyydessä. Alun perin tarkoitus oli sijoittaa lukujärjestyspohja luokkaan opiskelijoiden nähtäville ja heidän työskentelyään tukemaan. Kiireessä pohja kuitenkin jäi opettajien ilmoitustaululle eikä sitä huomattu siirtää luokkaan oppimiskokonaisuuksien alkaessa.

Oppitunneilla käsiteltyjä kokonaisuutta tukevia aihepiirejä olivat matkustaminen (minne ja miten + budjetointi), asuminen ja sisustaminen (mm. mitä asuminen maksaa, vuokra-asunto vai oma asunto, järjestyssäännöt, sähkön ja veden kulutus), terveellinen elämä ja itsestä huolehtiminen, yhdistystoiminta ja aktiivinen kansalaisuus. Lisäksi opinto-ohjauksen tunneilla käsiteltiin itsetuntemusta ja itsearviointia sekä sanatonta viestintää: miten muut näkevät sinut. Tietotekniikan tunneilla opiskelijat olivat tehneet taulukkolaskentaohjelman avulla vuosibudjettia jo ennen tätä oppimiskokonaisuutta, ja oppimiskokonaisuuden aikana etsittiin internetistä tietoa unelma-ammateista.

Taulukko 4. Suoki2:n oppimiskokonaisuuteen sisältyneiden tuntien aiheet viikoilla 16-17

Oppiaine	Sisällöt
suomen kieli	asuminen ja sisustaminen, matkustaminen, terveellinen elämä ja itsestä huolehtiminen
opinto-ohjaus	itsetuntemus, -arviointi ja sanaton viestintä
yhteiskunta- ja kulttuurintuntemus	yhdistystoiminta, aktiivinen kansalaisuus
tietotekniikka	vuosibudjetti, unelma-ammattit (tiedon etsintä)

Suoki 2 -ryhmällä oli viikolla 16 yhteensä 34 lähiopetustuntia. *Minä*-teemaa tukevia sisältöjä oli 18 tunnilla, joista suomen tunteja oli 12. Loput tunnit jakautuivat tasaisesti muiden aineiden kesken. Viikolla 17 lähiopetusta oli 35 tuntia. Näistä vain viittä oppituntia (kolme suomea, kaksi yhteiskuntataitoja ja kulttuurintuntemusta) käytettiin enää sisällön tarjoamiseen. Perjantaina kaksi tuntia varattiin karttojen valmiiksi tekemiseen.

Taulukko 5. Suoki 2:n oppituntien jakautuminen viikoilla 16–17.

	viikko 16 tunnit yhteensä	<i>Minä</i> - tehtävään käytetyt	viikko 17 tunnit yhteensä	<i>Minä</i> - tehtävään käytetyt	Oppi- tunnit yht.	<i>Minä</i> - tehtävä yht.
suomen kieli	14	12	23	3	37	15
tietotekniikka	2	2	0	0	2	2
yhteiskuntataidot ja kulttuurintun- temus	4	2	4	4	8	6
opinto-ohjaus	4	4	0	0	4	4

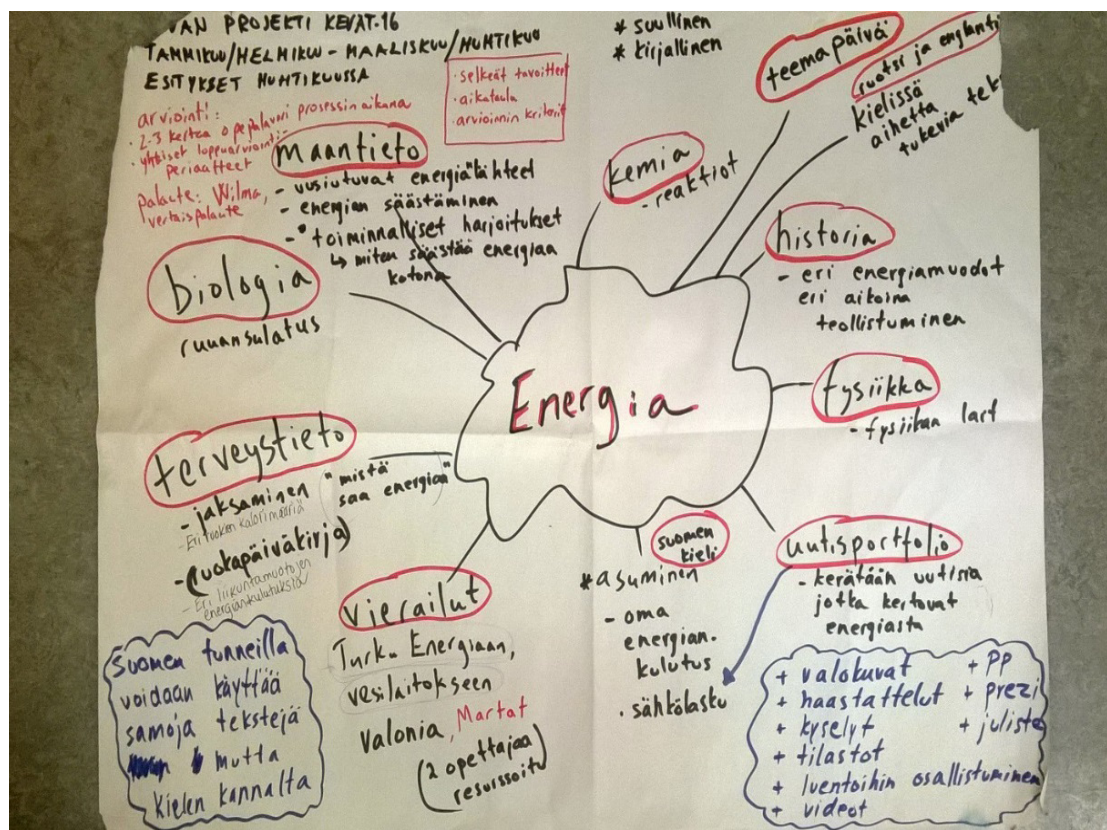
Karttoja työstettiin koulussa kahden viikon aikana. Ne sijoitettiin luokan seinälle, josta ne oli helppo ottaa, kun viikon aikana tuli tarve lisätä kartalle jotain. Kartat valmistuivat hyvin eri tahtiin – jokunen opiskelija ehti tehdä kaksikin. Karttojen työstämisessä opiskelijat pääsivät osoittamaan erilaisia vahvuuksiaan, esimerkiksi kädentaitojaan. Oli ilahduttavaa huomata, että vaikka kartta olikin yksilötehtävä, työnsä nopeammin valmiiksi saaneet opiskelijat auttoivat hitaampia. Kun kaikki kartat olivat valmiit, ne esiteltiin muulle ryhmälle. Purku toimi oivallisena suullisen kielitaidon mittarina, mutta sen sijoittaminen oppitunneille tuotti hankaluuksia toukokuun alkuun sijoittuvan lomaviikon sekä lopputestien vuoksi.

Case 3: Energia

Jatkotasaisia perusopetukseen valmistavan opetuksen linjoja (Peva) on kaksi. Niiden opiskelijat ovat samalla kielitaitotasolla (A2-B1). Linjat etenevät samalla nopeudella. Kevään aikana Pevoilla toteutettiin monialainen oppimiskokonaisuus, jonka aiheena oli *Energia*. Projektin kokonaiskesto oli noin kaksi kuukautta, helmikuusta maaliskuun loppuun. Kummankin linjan työharjoittelu ajoittuu syksyyn, joten sitä ei tämän kokonaisuuden kohdalla tarvinnut huomioida lainkaan. Kokonaisuus oli siis mahdollista suunnitella pitkäksi kestoaltaan.

Pevan opetussuunnitelma, johon kuuluu useita perusopetuksen oppiaineita, antoi mahdollisuuden laajaan, syvään ja aidosti monialaiseen oppimiskokonaisuuteen. Syksyn ideointipäivänä laadittu ajatuskartta toimi sekä opettajien että opiskelijoiden työkaluna. Opettajat hahmottelivat kartalle kokonaisuudessa tarjottavat sisällöt; opiskelijoille kartta havainnollisti teeman eri näkökulmia.

Kuva 1. Ajatuskartta energian liittymisestä eri oppiaineisiin.



Yhteistä suunnittelu-aikaa opettajilla ei syksyn ideointipäivää lukuun ottamatta erikseen ollut. Jokainen opettaja merkitsi omat sisältönsä sähköpostitse kiertäneeseen taulukkoon (liite 1), joka sitten sijoitettiin luokan seinälle opiskelijoiden muistin tueksi. Opettajien työskentelyn tueksi puolestaan kehitettiin toteuttamispäiväkirja (liite 2), excel-muotoinen taulukko, johon merkittiin projektin ajanjakso viikkotasolla sekä eri oppiaineet omiin sarakkeisiinsa. Taulukkoon kirjattiin oppiainekohtaiset sisällöt, teemapäivät, vierailut, projektityön kontrollit sekä tuotosten määräpäivät.

Kokonaisuudessa tehtävänä oli tarkastella energiaa eri näkökulmista. Oppiaineista mukana olivat suomen kielen lisäksi maantieto, biologia, fysiikka, kemia, matematiikka, historia ja tietotekniikka. Oppituntien sisällöt on koottu taulukkoon 6. Taulukossa

mainittujen sisältöjen lisäksi järjestettiin teemapäiviä, joiden aiheina olivat ympäristö-estetiikka, tulevaisuuden arkkitehtuuri, energian tuottaminen liitettynä asumiseen ja esteettisenä kokemuksena tai taiteena sekä pienoismallien tekeminen.

Taulukko 6. *Energia*-oppimiskokonaisuuden sisällöt oppiaineittain

Oppiaine	Sisältö
Maantieto	Uusiutuvat ja uusiutumattomat energianlähteet, energian säästäminen
Biologia	Ruoansulatus: rasvat ja hiilihydraatit
Fysiikka	Fysiikan lait
Matematiikka	Energiaan liittyviä prosenttilaskuja
Historia	Energian merkitys teollistumisessa
Tieto- ja viestintäteknikka	Tapoja havainnollistaa suullista esitystä (Prezi, PowerPoint)
Suomi	Aloitukset, kontrollit, purku

Vastuupettaja valmisti Blendspace-ohjelmalla energia-aiheisen pohjustuksen, jonka tarkoituksena oli havainnollistaa eri lähestymistapoja aiheeseen oppitunneilla eri oppiaineissa käsiteltäviä teemoja hyväksi käyttäen. Pohjustukseen sisältyi myös projektityön kirjallinen ohjeistus. Oppimiskokonaisuuden ohjeistus on liitteenä 12.

Taulukko 7. *Energia*-oppimiskokonaisuuden aikataulukko Pevoilla

Viikko 6	Aloitukset
Viikko 8	Ensimmäinen kontrolli
Viikko 11	Toinen kontrolli
Viikko 12	Kolmas kontrolli (alkuviikko) ja kirjallisen työn palautus (loppuviikko)
Viikot 14 ja 15	Suulliset esitykset

Varsinainen projektin aloitus oli viikolla 6. Projektin eteneminen varmistettiin pienryhmissä suomen tunneilla ensimmäisen kerran kahden viikon kuluttua aloituksesta ja sen jälkeen neljän viikon välein. Projektit käynnistyivät eri tahdissa. Osa pääsi työssään alkuun heti, kun taas osa ei toisellakaan kontrollikerralla ollut päässyt alkuun. Kontrollikerroilla opettaja keskittyi ohjaamaan niitä, joiden työ ei lähtenyt etenemään. Pevan resursointi mahdollisti sekä aineenopettajan että suomen opettajan mukana olon ohjauksessa. Projektikuukausien aikana opiskelijoiden piti jokaisella tunnilla miettiä, miten opetettava asia liittyy *Energia*-kokonaisuuteen, ja heidän piti itse poimia oppitunneilta tietoa loppuesitykseen. Projektityötä tehtiin pääsääntöisesti itsenäisesti kotona, toisinaan myös koulussa suomen ja tietotekniikan tunneilla.

Valmiiseen projektityöhön sisältyi sekä kirjallinen tuotos että suullinen esitys. Kirjalliseen työhön opiskelijat valitsivat yhden osa-alueen, johon perehtyivät tarkemmin. Tarkoituksena oli kirjoittaa asiataktiä omin sanoin, ilman omia mielipiteitä. Tekstin pituudeksi määriteltiin yksi A4-kokoinen sivu. Kirjallisen työn palautus oli viikolla 12, ja se arvioitiin eurooppalaisen viitekehyksen kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaisesti.

Suullinen esitys toimi myös suullisen kielitaidon päättöarvioinnin yhtenä välineenä. Esityksen piti olla havainnollinen eikä vain lukemista suoraan paperista; tukena opiskelija voi käyttää esimerkiksi Prezi- tai PowerPoint-esitystä tai laatimaansa julistetta. Energiaa piti tarkastella vähintään kolmesta eri näkökulmasta, koska mukana oli kolme reaalialinetta. Omien mielipiteiden esittämistä ei edellytetty, mutta oman mielipiteen perusteltu ilmaiseminen tuotti opiskelijalle paremman arvioinnin kuin esitys, jossa omaa mielipidettä ei esitetty. Projektityöt esiteltiin viikoilla 14 ja 15.

Vertaisarviointi toimintatapana vaati harjoitusta. Ryhmät olivat tässä tosin keskenään erilaisia: toisessa ryhmässä arviointi ja vertaispalautteen antaminen sujui huomattavasti helpommin kuin toisessa, vaikka ryhmien tasossa, ilmapiirissä, opetuksessa, ikäjakaumassa tai kulttuurisessa monimuotoisuudessa ei lähtökohtaisesti ollut eroja. Vertaisarviointia harjoiteltiin projektin edetessä pienryhmäkohtaisissa kontrolleissa. Suullisesta esityksestä jokainen sai palautetta ryhmältä. Palautteen tukena käytettiin tarkoitukseen kehitettyä palautelomaketta (liite 5). Lisäksi jokainen arvioi omaa esitystään itsearviointilomakkeen avulla (liite 4).

TOTEUTUSAIKATAULU				
Opettaja(t)	Ryhmä	KK / vko	pv	Kommentit yms.
Aloitus				
Saara	Käynnistys		25.4.	Lisätään unelma-
				karttaani harrastus-
	Käynnistys			ja vapaa-aika-
				asioita
	Kontrolli			
			28.4.	työiden kirjoit-
				tamista
Kontrolli				
	Vertaispalaute			
	Vertaispalaute			
Kontrolli				
	Purku		4.5.	Töiden
	Palaute		6.5.	purkua + vertais-
Koonti, purku, palaute				työ oli kesken vain poissaolijoilta.

Reflektointia

Oppimiskokonaisuuden suunnittelu ja opiskelijoiden osallistaminen

Laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet ovat haaste opettajan perinteisesti yksilökeskeiselle työskentelytyylille. Kokonaisuuksia suunniteltaessa opettajien on työstettävä sisältöjä yhdessä. Lisäksi kävi ilmi, että opettajien oli toisinaan vaikeaa mieltää oppimiskokonaisuuden suunnittelu tavanomaiseen suunnittelutyöhön kuuluvaksi ja oppimiskokonaisuus työskentelytapana vain toimintatavan muutokseksi. Koska opettajia oli mukana useita, oli tärkeää päättää, miten tehtävät jaetaan ja kuka ottaa vastuun kokonaisuuden toteutumisesta.

Suoki-linjojen oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun käytettiin tiimikokouksiin varattu aika, jolloin moni muu linjoihin liittyvä asia piti hoitaa toisin, esimerkiksi sähköpostitse. Toteutuksen kannalta olisi ollut helpompaa, jos oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun olisi varattu yhteistä aikaa hyvissä ajoin. Vaikka se meiltä jäi epähuomiossa tekemättä, se toisaalta antoi mahdollisuuden toimia luovasti olosuhteiden puitteissa, kuten jo aiemmin todettiin. Olosuhteiden aiheuttamat realiteetit, kuten se, että ei ollut aikaa suunnitella yksityiskohtia myöten, auttoi opettajaa asettumaan ohjaajan rooliin ja antamaan suurempaa vastuuta opiskelijoille.

Lukuvuonna 2016 - 2017 Pevalla toteutetaan neljä oppimiskokonaisuutta. Oppimiskokonaisuudet on suunniteltu lukuvuosisatasolla niin, että niihin sisältyy eri oppiaineita mahdollisimman laajasti. Vastuuopettaja teki valmiin lukujärjestysmallin jo keväällä. Näin haluttiin varmistaa, että ajanjaksoille sijoittuvat kunkin kokonaisuuden sisällön kannalta keskeiset oppiaineet. Pevan osalta tämän vuoden oppimiskokonaisuuksia edeltävät resursoidut suunnittelupalaverit kaksi viikkoa ennen kokonaisuuden alkua. Palaverihin osallistuvat oppimiskokonaisuuteen sisältyvien aineiden opettajat, ja niissä suunnitellaan kokonaisuuden sisältöä tarkemmin sekä sovitaan jokaisen opettajan vastuualue. Varsinaisen opetuksen suunnittelun lisäksi suunnittelutyöhön liittyy lisäksi yhteistyömahdollisuuksien ja -muotojen kartoittaminen oppilaitosympäristön ulkopuolella. Muiden koulutusten opiskelijoiden kanssa etsitään uusia yhteistyön muotoja, jotka perustuvat tarvelähtöiseen käytännön toimintaan.

Etenkin kotoutumiskoulutuksissa on nähdäksemme parempi toteuttaa useampi lyhyt kokonaisuus vuoden aikana kuin yksi tai kaksi pitkäkestoista. Kokemustemme perusteella monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat opiskelijoille vieraita lähtömaasta ja usein myös koulutustaustasta riippumatta. Kotoutumiskoulutusten oppimiskokonaisuuksien lyhyempää kestoja puoltaa myös se, että ajallisesti lyhyt oppimiskokonaisuus pysyy paremmin eheänä ajatustasolla. Kun yksi, mahdollisesti vain opettajien suunnittelema kokonaisuus toteutetaan heti alkusyksystä, opiskelijat on mahdollista ottaa suunnitteluun mukaan seuraavissa.

Aiheen valinta, kesto ja ryhmäjako

Abstraktin aiheen toteuttaminen on vaikeaa alkeistason kielitaidolla, etenkin, kun usealla opiskelijalla on heikko koulustausta. *Kaunis luonto* on aiheena helpompi kuin *”Kaunis” luonto*. Yllättäen myös aihe *”Minä”* oli osalle vaikea, vaikka se aiheena onkin hyvin henkilökohtainen. Osittain oli kyse myös kulttuurieroista: joissain kulttuureissa omaan elämään vaikuttamisen ja tulevaisuuden suunnittelun mahdollisuudet koetaan rajallisiksi.

Aiemmin on mainittu lukujärjestyksen aiheuttamista rajoitteista kokonaisuuden toteuttamiselle. Kaikkia oppiaineita ei myöskään ollut mahdollista sisällyttää oppimis-

kokonaisuuksiin: Suokilla opiskellaan matematiikkaa, mutta koska opiskelijat on jaettu tasoryhmiin ja tasoerot ovat suuret, matematiikka jätettiin oppimiskokonaisuuksista pois. Matematiikan sisältöjä (esim. oma budjetti) voitiin kuitenkin luontevasti sisällyttää muihin oppiaineisiin, esimerkiksi yhteiskuntatietoon.

Suoki-linjan *Luonto*-kokonaisuuden suunnittelun aikana opettajat keskustelivat ryhmien muodostamiseen liittyvistä vaihtoehdoista. Päädyttiin siihen, että jaon tekisi opettaja. Opettajan tekemää jakoa voidaan perustella sosiaalisten taitojen kehittämisellä. Taito työskennellä erilaisten ihmisten kanssa on elinikäisen oppimisen avaintaito. Siihen sisältyvät niin ihmissuhde- ja sosiaaliset taidot kuin kulttuurien väliset valmiudetkin. Erilaisten opiskelijoiden kanssa työskenneltäessä tarvitaan taitoa kommunikoida rakentavasti, ilmaista ja ymmärtää eri näkökantoja sekä neuvotella.

Ryhmän sisäinen työnjako liittyy kiinteästi tasa-arvoon ja tehtävän näkyväksi tekemiseen. Kun kokonaisuus on jaettu osiin, sen hahmottaminen ja palasten yhteen liittyminen on helpompaa havaita. Toisaalta myös erilaiset yksilöt täydentävät toisiaan, ja ryhmän vahvuudet pääsevät esiin. Meillä opettajan tekemä ryhmäjako toimi hyvin, ja työt valmistuivat aikataulussa. Ongelmia syntyi vain jaksolle osuvista poissaoloista. Palautteiden perusteella opiskelijat pitivät ryhmätyöskentelystä ja ymmärsivät, että on tärkeää oppia työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa. Palautteista on näyte liitteenä 13.

Oppimiskokonaisuuden käytännön toteutus

Opettajan on osattava antaa enemmän tilaa opiskelijalle ja siirryttävä taka-alalle oppimisen ohjaajaksi. Toimintatavan ja roolien muutokselle pitää kuitenkin antaa aikaa.

Suoki-ryhmissä kokonaisuuden toteutuksen ongelmakohtaksi muodostui kevätlukukauden katkonaisuus: siihen osuivat työharjoittelut, hiihtoloma, yksi lomaviikko toukokuun alussa sekä linjojen lopputestit. Ihanteellisessa tilanteessa kokonaisuus voidaan toteuttaa jatkumona ilman keskeytyksiä, jolloin sen hahmottaminen opiskelijalle on helpompaa. Lisähaasteita aiheutui esimerkiksi ennalta arvaamattomasta sairauslomatapauksesta. Sijaisen tehtäväksi lankesi myös lopputuotosten purku ja arviointi, vaikka hän ei ollut ollut mukana itse prosessissa.

Vaikka emme toistaiseksi ole hyödyntäneet oppimispäiväkirjaa, se saattaisi toimia hyvin projektin etenemisen seuraamisen työkaluna etenkin pitkäkestoisissa oppimiskokonaisuuksissa. Lyhyen oppimiskokonaisuuden aikana suullinen kontrolli oppitunnilla on tarkoituksenmukaisempi ratkaisu. Suokien kahden viikon projektissa oli yksi kontrolli ensimmäisen viikon lopussa, kun taas Pevan kahden kuukauden projektissa kontrolleja oli kolme. Varsinkin alkeiskielitaitotasolla samana pysyvien työkalujen käyttö helpottaa opiskelijaa.

Oppiaineiden sisällöt kokonaisuuden aikana voidaan mainiosti kirjoittaa näkyville lukujärjestyspohjaan, joka on myös opiskelijoille tuttu entuudestaan. Ei ole välttämätöntä lisätä uuden tehtävätyypin haastetta tekemällä taas uusi dokumentti. Jos käytössä on oma luokka, projektit voi pitää näkyvillä esimerkiksi luokan seinällä liimalappuja oppiScrum-tyyliin ryhmiteltynä Tekemättä ja Tehty -otsikoiden alla. Monialainen oppimiskokonaisuus saattaisi toimia mainiosti myös ryhmäytämisen apuvälineenä. Esimerkiksi kuvakollaasin työstäminen onnistuisi ilman yhteistä kieltäkin.

Pevalla opiskelijapalautte oppimistehtävästä annettiin suullisesti ja ryhmissä. Ryhmät miettivät, mikä tehtävässä meni hyvin, mikä huonosti ja miksi. Opiskelijan näkökulmasta kokonaisuus tuli selkeästi päätökseen. Suokin luontoaihe suljettiin toisessa ryhmässä palautelomakkeen avulla; siinäkin kokonaisuus päättyi selkeästi. Toisessa ryhmässä

kokonaisuus päättyi tehtävän purkuun. *Minä*-teemat käytännössä päättyivät molemmat tehtävien purkuun; palautetta tehtävästä kerättiin lähinnä pienimuotoisen keskustelun avulla. Näin opiskelijanäkökulma tehtävään ja sen hyödyllisyyteen kokonaisuutena jäi niukanlaiseksi. Oman haasteensa palautteen antamiseen toi heikohko kielitaito. Mitä parempi kielitaito, sitä kehittävämpää palautetta on luonnollisesti mahdollista saada.

Suokien opettajien palautekeskustelu käytiin ja oppimiskokonaisuuksien yhteenveto tehtiin iltapäiväkahvilla, mikä toimi hyvin, joskin ajankohta jäi vähän myöhäiseksi. Keskustelussa kävi ilmi, että opiskelijat, joiden kielitaito oli heikko, tarvitsivat odotettua enemmän ohjausta kyetäkseen poimimaan tunnilla tarjotuista sisällöistä itselleen sopivia. Tämä koski etenkin hitaammin etenevien ryhmien *Minä*-kokonaisuutta. Pevalla purkua tai palautekeskustelua opettajien kesken ei tehty, vaan oppimistehtävä päättyi opiskelijoiden kanssa pienryhmissä käytyyn palautekeskusteluun.

Muita huomioita

Nopeasti toteutetut monialaiset oppimiskokonaisuutemme tuottivat uusia yhteistyömahdollisuuksia oppilaitoksemme ulkopuolelle lähinnä Pevalla. Opeteltavat asiat onnistuttiin hyvin ankkuroimaan käytännön ympäristöihin, tilanteisiin ja ilmiöihin. Tällaisia olivat esimerkiksi Suokilla Roska päivässä -liike, luontoretken suunnittelu (Suomen lasten metsäretkipäivä) sekä käynti Kuralan Kylämässä.

Autenttisia lähteitä oli runsaasti, energian osalta esimerkiksi niinkin yksinkertainen ja jokapäiväinen asia kuin maitopurkki, Turun Sanomien artikkeli ”6 vinkkiä uuden kodin sähkölaskun pienentämiseen” tai Turku Energian kotisivut.

Vertaispalautteen antamiseen ja itsearviointin taitoihin kiinnitettiin systemaattisesti huomioita. Niin itse- kuin vertaisarvioinninkin havaittiin olevan vaikeaa ja vaativan systemaattista harjoittelua. Opiskelijoiden kielitaito kehittyi oppimiskokonaisuuksien myötä erityisesti sanaston osalta. Varsinkin Pevan opiskelijoiden taidoista oli huomattavissa, että uusi sanasto oli myös sisäistetty. Kuten jo aiemminkin todettiin, oppimiskokonaisuuksien purku toimi mainiosti suullisen kielitaidon mittarina.

Yleisvaikutelma toteutettujen oppimiskokonaisuuksien jälkeen on, että opiskelijoiden työskentely sujui hyvin, se oli opiskelijoille mieluisaa ja lopputuotokset olivat onnistuneita. Tehtävänanto ymmärrettiin ja lopputuotokset olivat persoonallisia, jokaisen itsensä näköisiä. Valokuvanäyttely kuvineen ja kuvateksteineen oli onnistunut ja esillä koulumme aulassa. Vaikka opiskelijat kokivat *Energia*-aiheen vaikeaksi, lopputulokset olivat hyviä.

Miten tästä eteenpäin?

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan lukuvuonna 2016-2017 sekä syys- että kevätlukukaudella kaksi monialaista oppimiskokonaisuutta. Toteutettavat kokonaisuudet ovat työnimiltään *Aurajoki-viikko*, *Aktiivinen kansalaisuus*, *Nautintoviikot* ja *Voimaviikko*. Kaikki ovat laajuudeltaan 1-2 viikkoa ja niihin osallistuu vähintään kolme eri oppiainetta suomen kielen ja viestintätaitojen lisäksi. Kaikissa painotetaan aktiivista osallisuutta arjessa ja suomalaisessa yhteiskunnassa sekä kestävästä kehityksestä, mutta jokaisessa on näihin oma näkökulmansa. Esimerkiksi *Aurajoki-viikolla* tutustutaan lähiympäristöön ja omiin mahdollisuuksiin vaikuttaa sen hyvinvointiin ja myös ympäristön ja luonnon merkitykseen oman hyvinvoinnin kannalta.

Aktiivinen kansalaisuus on kahden viikon monialainen oppimiskokonaisuus, jonka aikana opiskelija tutustuu vaikutusmahdollisuuksiinsa suomalaisessa yhteiskunnassa ja mah-

dollisuuksiinsa osallistua kolmannella sektorilla. Oppimiskokonaisuus sijoittuu opinnoissa ennen ja jälkeen työharjoittelun, minkä vuoksi siihen sisältyy paljon itsenäistä oppimista. *Aktiivisen kansalaisuuden* oppimiskokonaisuuden tavoitteena on auttaa opiskelijaa löytämään itselleen sopivin tapa osallistua, vaikuttaa ja elää osana suomalaista yhteiskuntaa, omaksua pidempiaikaisia toimintatapoja sekä saada uusia harrastuksia ja kontakteja.

Kevään monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat kahden viikon *Nautintoviikot* ja viikon kestävä *Voimaviikko*. *Nautintoviikoilla* pyritään omien kiinnostuksen kohteiden, vahvuuksien ja kehittymistarpeiden löytämiseen ja tunnistamiseen, ja käsitellään näitä asioita erityisesti psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ja työelämän kannalta. *Voimaviikko* jatkaa samojen aihepiirien parissa, mutta niihin tuodaan uutta näkökulmaa esimerkiksi fyysisen, terveystiedon ja historian oppiaineiden kautta.

Vinkkejä monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen

Alla esittelemme muutaman esimerkin monialaisista oppimiskokonaisuuksista toteuttamisnäkökulmineen. Suomen kielen opetusta ei erikseen mainita, koska sitä opitaan asiasisältöjen oppimisen yhteydessä.

Aurajoki-viikko

Aurajoki-viikolla elinikäisen oppimisen avaintaidoista korostuvat kestävä kehitys, luonnontieteet, oppiminen ja ongelmanratkaisu sekä vuorovaikutus ja yhteistyö. *Aurajoki-viikolla* tutustutaan lähiympäristöön ja omiin mahdollisuuksiin vaikuttaa sen hyvinvointiin ja myös ympäristön ja luonnon merkitykseen oman hyvinvoinnin kannalta. *Aurajoki-viikolla* nähdään konkreettisesti, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja miten ympäristö on vaikuttanut ihmisen toimintaan, esimerkiksi kaupungin kehittymiseen historian kuluessa.

Viikon aikana opiskelijat toteuttavat ryhmissä Aurajoki-aiheisen tietovisan. Visailupäivä on perjantai, jolloin kaikilla ryhmillä pitää olla kymmenen kysymystä aiemmin viikolla jokirantaan tehdyltä retkeltä. Retkellä kerätään tietoa Aurajoesta ja keksitään kysymyksiä opitusta. Jokaisen ryhmän tietovisan pitää sisältää vähintään kuusi valokuvaa, joten mukana pitää muistiinpanovälineiden lisäksi olla puhelin tai kamera. Sekä retkievää, koska kyseessä on koko koulupäivän kestävä retki. Oppiaineista kokonaisuuteen voidaan helposti sisällyttää esimerkiksi biologia, maantieto, historia sekä tieto- ja viestintätekniikka. Lukuvuoden alussa toteutettuna kokonaisuus palvelee mainiosti ryhmäyttämistä.

1900-luku: muutoksen vuosisata Suomessa

Avaintaitojen painopistealueet voivat olla näkökulmasta ja ryhmästä riippuen oppimisessa ja ongelmanratkaisussa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä, matemaattisissa taidoissa, viestintä- ja mediaosaamisessa tai teknologiassa ja tietotekniikassa. Oppimiskokonaisuudessa voidaan tarkastella Suomessa 1900-luvulla tapahtuneita muutoksia monesta näkökulmasta, esimerkiksi arki ja asuminen, tasa-arvo, sosiaaliturva, koulutus, elinkeinot ja ammatit, ympäristö ja luonto sekä globaali toimintaympäristö. Pelkästään näiden näkökulmien kautta saadaan mukaan useita oppiaineita: matematiikka (tilastot, esim. väkiluku; markka ja euro), opinto-ohjaus (koulutus ja ammatit), yhteiskunta- ja kulttuurintuntemus (tasa-arvo, sosiaaliturva, globaali toimintaympäristö) sekä jatkotason koulutusten osalta myös biologia ja maantieto.

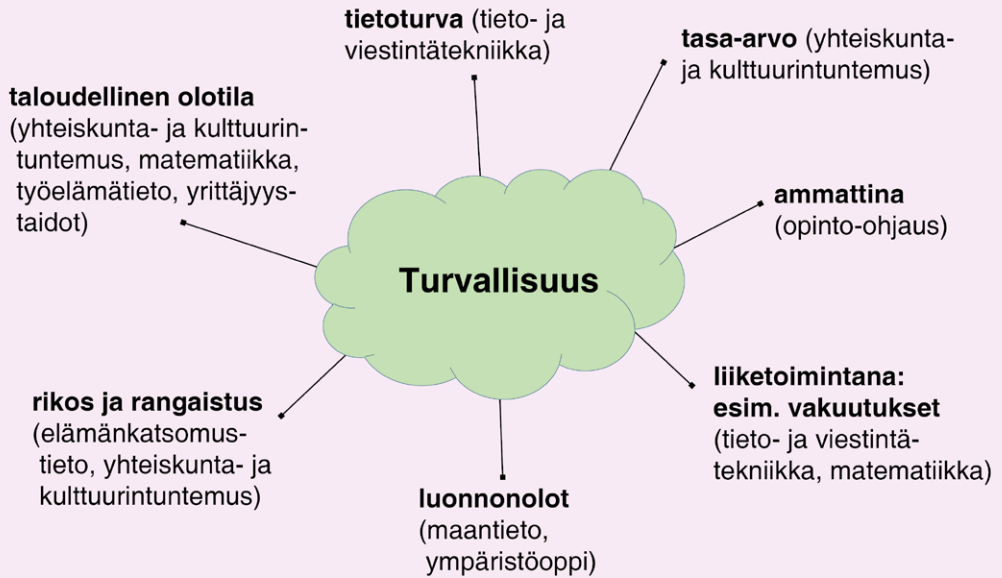


Turvallisuus

Kokonaisuudessa voidaan elinikäisen oppimisen avaintaitojen osalta painottaa esimerkiksi terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä tai ammattietiikkaa.

Teemassa tarkastellaan turvallisuutta esimerkiksi ammattina, liiketoimintana, fyysisenä sekä taloudellisena olotilana tai tasa-arvona. Turvallisuutta voidaan lisäksi tarkastella luonnonolojen, tietoturvan ja rikoksen ja rangaistuksen näkökulmista. Näin ollen mukana on useita oppiaineita: yhteiskuntaoppi, työelämätiето ja yrittäjyystaidot (tasa-arvo, rikos ja rangaistus, taloudellinen olotila), opinto-ohjaus (turvallisuus ammattina), ympäristöoppi ja maantieto (luonnonolot) sekä tieto- ja viestintätekniikka ja matematiikka (tietoturva ja vakuutukset).

ESIMERKKEJÄ MONIALAISISTA OPPIMISKOKONAISUUKSISTA

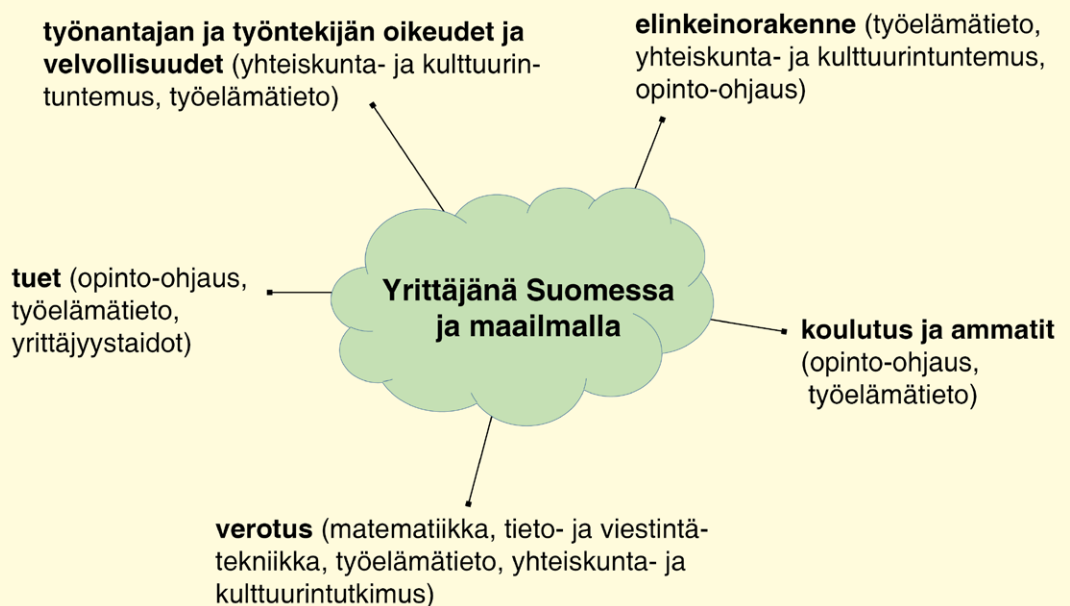


Yrittäjänä Suomessa ja maailmalla

Avaintaidoista korostuvat yrittäjyys, matematiikka, ammattitietäminen, oppiminen ja ongelmanratkaisu, teknologia ja tietotekninen osaaminen.

Oppimiskokonaisuus on ehkä hieman suppeampi kuin edellä mainitut, mutta puoltaa paikkaansa siksi, että yrittäjyys on yksi avaintaidoista ja usein potentiaalinen vaihtoehto maahanmuuttajalle. Yrittäjyys Suomessa poikkeaa usein yrittäjyydestä kotimaassa, ja siksi on tärkeää tuntea yrittäjän arkea maassamme. Lähestymistapoja on useampia, esimerkiksi koulutus, ammatit ja elinkeinorakenne (opinto-ohjaus), yrittäjän tuet ja verotus (yrittäjyystaidot, matematiikka), työnantajan ja -tekijän oikeudet ja velvollisuudet (työelämätaidot ja työharjoittelu).

ESIMERKKEJÄ MONIALAISISTA OPPIMISKOKONAISUUKSISTA



Aktiivinen vaikuttaminen

Aktiivinen vaikuttaminen -oppimiskokonaisuuden tavoitteena on auttaa opiskelijaa löytämään hänelle itselleen sopivin tapa osallistua, vaikuttaa ja elää osana suomalais-ta yhteiskuntaa sekä saada uusia harrastuksia ja kontakteja. Oppimiskokonaisuuteen voidaan sisällyttää esimerkiksi yhteiskuntaoppi, elämäkatsomustieto ja vieraita kielä. Keskeistä on oppia ilmaisemaan oma mielipide ja argumentoimaan sen puolesta myöskin julkisesti tietoisena sananvapauden ja kulttuurisen käytännön konventioista. Käytetään hyödyksi yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanavia (esim. paikallislehdet, pa-lautepalvelut sekä kuntalais- ja kansalaisaloitteet).

ESIMERKKEJÄ MONIALAISISTA OPPIMISKOKONAISUUKSISTA



LIITE I

Oppimiskokonaisuuden toteuttamissuunnitelma

Aloitus, pvm:	
Läsnä:	
Aihe: Oppiaineet: Lopputuotoksen tyyppi:	
Kesto: Toteutusajankohta:	
Seuranta: Tapa, kuinka usein	
Ryhmät	
Lopetus: Toteutuksen arviointi Palaute	

LIITE2

Päiväkirja

TOTEUTUSAIKATAULU				
Opettaja(t)	Ryhmä	KK / vko	pv	Kommentit yms.
Aloitus				
	Käynnistys			
	Käynnistys			
	Kontrolli			
Kontrolli				
	Vertaispalaute			
	Vertaispalaute			
Kontrolli				
	Purku			
	Palaute			
Koonti, purku, palaute				

LIITE3

Sisällöt kokoava taulukko luokan seinälle

KK / vko	pv						

LIITE4

Itsearviointi

Nimi: _____ Aihe: _____

1. Miten valmistauduit esitelmän pitämiseen?
2. Oletko tyytyväinen valmistautumiseesi? Mitä olisit voinut tehdä paremmin?
3. Mikä onnistui hyvin?
4. Mitä olisit voinut vielä parantaa?
5. Miltä esittäminen tuntui?
6. Olisitko tarvinnut lisää ohjeita? Keneltä?
7. Anna itsellesi arvosana esitelmästä (valmistelu, sisältö ja esiintyminen)!

10 9 8 7 6 5 4

Nimi: _____ Aihe: _____

1. Miten valmistauduit esitelmän pitämiseen?
2. Oletko tyytyväinen valmistautumiseesi? Mitä olisit voinut tehdä paremmin?
3. Mikä onnistui hyvin?
4. Mitä olisit voinut vielä parantaa?
5. Miltä esittäminen tuntui?
6. Olisitko tarvinnut lisää ohjeita? Keneltä?
7. Anna itsellesi arvosana esitelmästä (valmistelu, sisältö ja esiintyminen)!

10 9 8 7 6 5 4

LIITE5

Vertaisarviointi

Nimi: _____ Aihe: _____

- 1. Aloitus oli hyvä. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä
- 2. Esittäjä katsoi kuulijoita. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä
- 3. Ääni oli kuuluva. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä
- 4. Lopetus oli hyvä. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä
- 5. Sisältö oli hyvä. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä

6. Parasta esityksessä oli: _____

7. Arvio kokonaisuudesta: 10 9 8 7 6 5 4

Tämän arvion antoi: _____

Nimi: _____ Aihe: _____

- 1. Aloitus oli hyvä. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä
- 2. Esittäjä katsoi kuulijoita. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä
- 3. Ääni oli kuuluva. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä
- 4. Lopetus oli hyvä. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä
- 5. Sisältö oli hyvä. samaa mieltä 5 4 3 2 1 eri mieltä

6. Parasta esityksessä oli: _____

7. Arvio kokonaisuudesta: 10 9 8 7 6 5 4

Tämän arvion antoi: _____

LIITE6

Opiskelijapalaute

SUOKI 1

luontoprojekti

kevät 2016

Nimi: _____

Miltä luontoprojekti tuntui? Mikä oli mukavaa? Mikä oli hankalaa?

Mitä ajattelet ryhmätyöskentelystä? Millainen opiskelutapa se on?

Mitä kaikkea opit projektin aikana?

Äänestä parasta kuvaa tai kuvasarjaa

Minkä ryhmän kuvat sinun mielestäsi ovat parhaat? Onko työ tehty hyvin?
Miltä kuvat näyttävät? Ovatko kuvatestit hyvät? Miltä kokonaisuus näyttää?

LIITE7

Tehtävän ohjeistus

Suoki 1A

Luontoprojekti

viikot 14 ja 15

Teemme ryhmän kanssa valokuvanäyttelyn. Valokuvanäyttelyn teema on

”Suomen luonto on kaunis”.

Kahden viikon ajan puhumme tunneilla luontoon liittyvistä asioista ja otamme valokuvia. Koulussa opiskelemme luontosanoja, luonnonsuojelua sekä kierrätystä. Sinun pitää myös vapaa-ajalla ottaa omia kuvia näyttelyyn. Kun otat kuvia, kuvaa kaunista luontoa ja ”kaunista luontoa”. Projektin jälkeen saat kertoa, mitä opit kahden viikon aikana.

Ryhmässä on 4-5 opiskelijaa. Jokainen opiskelija ottaa paljon kuvia, ja yhdessä valitsette jokaisen opiskelijan parhaat kuvat. Saatte tulostaa valokuvat A4-kokoisina ja tehdä näyttelyn. Kuvien alle kirjoitatte kuvatekstit. Kaikkien ryhmien työt esitellään ala-aulassa.



Kaunis luonto

Aurinko alkaa lämmittää ja lumi sulaa.
Puun silmut näkyvät jo!



”Kaunis luonto”

Juhlijat eivät muistaneet kierrätystä...

LIITE8

Tehtävän ohjeistus

Unelmakartta

Tehtäväsi on tehdä kartta elämästäsi nyt ja tulevaisuudessa.

Karttaa tehdään koulussa. Sinulla on aikaa kaksi viikkoa. Kartta on luokan seinällä, jotta voit lisätä siihen sanoja tai kuvia, kun haluat. Opettajat antavat kahden viikon aikana sinulle oppitunneilla ajatuksia, joita voit käyttää, kun teet omaa karttaasi.

Alkupiste on alhaalla vasemmalla: Minä ja elämäni Suomessa nyt. Kirjoita, kuka olet. Kuinka vanha olet nyt? Mitä harrastat? Missä asut? Mikä ammattisi on? Mistä tykkäät?

Loppupiste on ylhäällä oikealla: Minä ja elämäni Suomessa tulevaisuudessa (ehkä vuonna 2025?). Kuinka vanha silloin olet? Millainen koti sinulla on (missä ja kuinka iso koti on, mitä se maksaa)? Mitä työtä teet? Mitä sinä tai perheesi harrastatte? Mitä harrastukset maksavat? Millaisia ystäviä sinulla on? Voit laskea, paljonko sinun täytyy säästää kuukaudessa, että unelmasi toteutuu.

Alku- ja loppupisteiden väliin voit kirjoittaa esimerkiksi missä ja mitä opiskelet sekä montako vuotta opintoihin menee. Opiskelupaikkoja voi olla monta. Voit lisätä karttaan omia, sinulle tärkeitä unelmia. Voit liimata karttaan valokuvia. Esimerkiksi terveystiedon tunnilla voit miettiä, mitä voit tehdä, jotta jaksat paremmin opiskella, tehdä työtä ja huolehtia kodista ja perheestä.

Kirjoita karttaan lyhyesti. Kun kartta on valmis, esittele oma karttasi luokalle.

LIITE9

Luontoprojektin sisällöt oppiaineittain

Työjärjestys SUOKI1a

Turun kristillinen opisto
15/2016 11. - 15.04.2016

StarSoft Kurse 7.20d
18.12.2015 13:09
Viikkotuntimäärä: 29

*Suomen lasten
metsäretkellä*

	Maanantai 11.04.	Tiistai 12.04.	Keskiviikko 13.04.	Torstai 14.04.	Perjantai 15.04.
08:0					08:05-09:50 Matematiikka.R2 Niemi Ilari
08:5					Matematiikka.R1 Kivilahti-Mäkelä Sari
09:0	09:05-10:45		09:05-10:45	09:05-10:45	
09:5					
10:0	Suomen kieli ja viestintätaidot M3.3 Myhkyrä Svetlana <i>energian säästäminen</i>	10:00-10:45 Suomen kieli ja viestintätaidot M3.1 Visa Anu <i>Kiolo 10 → Suomen kieli ja viestintätaidot M3.1 Visa Anu Kurabon kyläseura</i>		Opintojen ohjaus Sjöblom Disa	10:00-10:45 Suomen kieli ja viestintätaidot M3.3 Myhkyrä Svetlana <i>AFK-luokka 33</i>
10:4					
11:3	11:30-14:05 <i>oman luontokäynnin raportointi</i>	11:30-12:15 Suomen kieli ja viestintätaidot M3.1 Visa Anu	11:30-12:15 linjavastaavan tunnint M3 Visa Anu	11:30-14:05 <i>viimeistely</i>	11:30-13:10 Suomen kieli ja viestintätaidot M3.3 Myhkyrä Svetlana <i>Kuvien vahinta</i>
12:1					
12:2	<i>luetun ymmärtäminen: "Oletko halpa?"</i>	12:25-14:05 Suomen kieli ja viestintätaidot M3.3 Myhkyrä Svetlana	12:25-13:10 ääntäminen M3.yht VKS Peltomäki Anu		
13:1	Suomen kieli ja viestintätaidot M3.1 Visa Anu <i>"Oletko halpa?" puuta?"</i>			Suomen kieli ja viestintätaidot M3.3 Myhkyrä Svetlana <i>Kuvateksti</i>	
13:2	<i>Kuvien näyttäminen ryhmäläisille</i>		13:20-15:05 Terveystieto.Naiset Autio Petra		13:20-14:05 elämäntapa M3.R2 Toivonen Anna-Maria musiikki
14:0					
14:2		14:20-16:00 Työelämätaidot Ruuhonen Mari		14:20-15:05 elämäntapa M3.R1 Toivonen Anna-Maria musiikki	
15:0	<i>ääntäminen R2</i>				
15:1					
16:0					

LIITE I O

Minä-kokonaisuuden sisällöt oppiaineittain

Työjärjestys SUOKI2

Turun kristillinen opisto
16/2016 18. - 22.04.2016

StarSoft Kurse 7.20d
18.12.2015 13:09
Viikkotuntimäärä: 34

	Maanantai 18.04.	Tiistai 19.04.	Keskiviikko 20.04.	Torstai 21.04.	Perjantai 22.04.
08.0					
08.5					Matematiikka.R2 Niemi Ilari
09.0	Matkustaminen - mikä on matka? ... - budjetointi	Suomen kieli ja viestintätaidot M3.2 Myhkyrä Svetlana	09.05-10.45 Terveellinen elämä Kooperaatio (Harkki)	Tietotekniikka.4 ik. 33ATK Närhi Miika	Matematiikka.R1 Kivilahti- Mäkelä Sari
09.5	Suomen kieli ja viestintätaidot M3.2 Myhkyrä Svetlana	Opintojen ohjaus Sjöblom Disa	Terveystieto Autio Pe	Yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus M3 Hilgren Laura	Opintojen ohjaus Sjöblom Disa
10.0					
10.4		Opintojen ohjaus Sjöblom Disa			
11.3	Asuminen mitä asumisen maksaa? - Omaluottamus - sosiaaliturva	Opintojen ohjaus Sjöblom Disa	11.30-14.05 Rummen	Yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus M3 Hilgren Laura	11.30-12.15 Opintojen ohjaus Sjöblom Disa
12.1					
12.2	Yhteiskuntataidot ja viestintätaidot M3.1 Autio Petra	Opintojen ohjaus Sjöblom Disa			
13.1		IKKA/KIRJAPUORI KIRJANTI -> mitä maksaa spuustaminen muonokalat ym.	Suomen kieli ja viestintätaidot M3.1 Autio Pe	Miten voin huolehtia itsestäni? Suomen kieli ja viestintätaidot M3.1 Autio Petra	Yhteiskuntataidot ja kulttuurintuntemus M3 Hilgren Laura
13.2		Suomen kieli ja viestintätaidot M3.1 Autio Petra		ääntäminen M3.R1 VKS Peltoniemi Anu	
14.0					
14.2			14.20-16.00		14.20-15.05 linjassaavaan tunnit M3 Autio Petra
15.0	elämäntuntemus M3 Sjöblom Disa				
15.1					
16.0					

LIITE I

Energia-kokonaisuuden sisällöt oppiaineittain

maantieto	biologia	fysiikka	kemia	matematiikka	terveystieto	historia	tietotekniikka	teemapäivä	suomi	vierailut
Uusitutvat ja uusitutvatmattomat	Ruansulatus: revintoaineista	Fyysikan lait	Kemialliset reaktiot	Prosenttilaskuissa energiaan	Energian ruuasta	Energian merkitys	Prezi	Ympäristöestetiiikka	"Energiaa kaikkea"	Turku energia
energianlähteet	ennen energiaa			liittyviä esimerkkejä ja tehtäviä	Energian kulutus: mihin kulutat energiaa?	teollistumisessa	Muita tapoja havainnollistaa suullista esitystä	Akkitehtuuri Energian tuottaminen liitettynä asumiseen	Aloitus 10.2 Väliteikkaus 16.2 Väliteikkaus 4.3 Väliteikkaus 17.3	
Energian säätäminen arjessa (ilm.muutoksen ehkäisyä)	raavoissa ja hiilidioksidissa							Energian tuottaminen esteettisenä kokemuksena	Kirjallisen työn palautus 23.3	
									Suulliset esitykset viikoilla 14 ja 15	
								Pienoismalleja		

LIITE 12

Tehtävän ohjeistus

Pevan projektityö: Energia

- Tarkastele energiaa eri näkökulmista.
- Kerää tietoa projektia varten eri oppiaineiden tunneilta: Mieti, miten aihe, jota opiskelet, liittyy energiaan.
- Tee projektityötä kevään aikana itsenäisesti kotona ja joskus myös suomen ja tietotekniikan tunneilla.
- **Valmis projektityö on sekä suullinen esitys että kirjallinen tuotos:**
 - Suullisen esityksen täytyy olla havainnollinen, esimerkiksi PowerPoint, Prezi tai juliste - ei vain lukemista suoraan paperista. Saat esittää myös omia mielipiteitäsi. Kerro energiasta vähintään kolmesta eri näkökulmasta.
 - Suulliset esitykset pidetään viikolla 14 ja 15 ja kirjallinen työ täytyy palauttaa viimeistään keskiviikkona 23.3.2016. Arviointi A1-B2.
 - Kirjalliseen tuotokseen valitset yhden osa-alueen, josta kerrot tarkasti. Kirjoitat asiatekstiä omin sanoin, ei omia mielipiteitä. Tekstin pituus on yksi sivu (A4, riviväli $1\frac{1}{2}$, fontti 12). Arviointi A1-B2.

LIITE 13

Opiskelijapalaute

SUOKI 1

luontoprojekti

kevät 2016

opiskelijapalaute

Nimi:

Miltä luontoprojekti tuntui? Mikä oli mukavaa? Mikä oli hankalaa?

Luontoprojekti meni hyvin meidän ryhmässä. Alkujaan olimme viisi ryhmässä, mutta kaksi opiskelijaa eivät olleet koulussa koko ajan. Mutta he kertoivat meille ennen projektin alkuaan, siksi oli ok.

Oli mukavaa ottaa ja välittää valokuvia. Oli vähän vaikeaa kirjoittaa hyvin tekstin kurssille, mutta se oli normaali ☺

Mitä ajattelet ryhmätyöskentelystä? Millainen opiskelutapa se on?

Minä ajattelen, että se on hyvä tehdä projektin ryhmässä, koska sitten jokaiset voivat tulla ajatuksia. Projekti voi olla helpompi, koska työmäärä voidaan jakaa. Se voi olla myös vaikea jos kaikki ryhmässä eivät ole samaa mieltä.

Mitä kaikkea opit projektin aikana?

Kuuntella, mitä kaikki ryhmässä haluavat sanoa, ja työskennellä kohti maalia. Kunnioidaan, että joitakin ovat erilainen mielipide kuin minä. Se ei ole aina helppo, mutta se on todella tärkeä asia oppia.

